

Maris Lauri Heiko Pääbo René Värk

**Ühiskonnaõpetuse õpik
gümnaasiumile
II osa**

 maurus

Väljaandja kinnitab õpiku vastavust kehtivale gümnaasiumi riiklikule õppekavale ning haridus- ja teadusministeeriumi poolt õppekirjandusele kehtestatud nõuetele.

Maris Lauri, Heiko Pääbo, René Värk

Ühiskonnaõpetus, II osa. Gümnaasiumiõpik

Retsenseerinud Made Torokoff-Engelbrecht
Raul Toomla
Viivi Rohtla

Toimetaja Mirjam Puumeister
Kujundaja Heisi Väljak
Keeletoimetaja Piret Pöldver
Kaardid, skeemid: Heisi Väljak, Mirjam Puumeister
Küsimused koostanud Sigrid Abiline

Leibniz-Institut für Bildungsmedien
Georg-Eckert-Institut
- Forschungsbibliothek -

202217054

Trükk: Print Best OÜ

ISBN 978-9949-641-30-7

Autoriõigus: Maurus Kirjastus OÜ, 2014

Teine, parandatud ja täiendatud trükk 2019

Kõik õigused käesolevale väljaandele on seadusega kaitstud. Ilma autoriõiguse omaniku kirjaliku loata pole lubatud ühtki selle väljaande osa paljundada ei mehaaniliselt ega muul viisil.

EW
S-19
(2, 2019) 2

Sisukord

III ÜHISKONNA MAJANDAMINE

- 3.1. Majanduse kolm põhiküsimust **6**
- 3.2. Majandussüsteemid **14**
- 3.3. Majanduse toimimine **22**
- 3.4. Nõudlus, pakkumine ja hinnad **30**
- 3.5. Majanduskasv ja majanduse tsüklilisus **38**
- 3.6. Ettevõtlus **46**
- 3.7. Rahvastik ja tööjõud **54**
- 3.8. Tööturu toimimine ja reguleerimine **62**
- 3.9. Tarbimine ja tarbimisvalikud **70**
- 3.10. Riigi roll majanduses **78**
- 3.11. Valitsuse tööriist – eelarvepoliitika **86**
- 3.12. Raha, pangad ja rahapoliitika **94**
- 3.13. Inimene turumajanduses **102**
- 3.14. Välismajandussuhted **108**

IV MAAILMA ARENG JA MAAILMAPOLIITIKA

4.1. Mis on rahvusvahelised suhted ja kuidas need toimivad? **118**

4.2. Rahvusvaheliste suhete uurimine **126**

4.3. Maailma mitmekesisus **132**

4.4. Üleilmastumine vs. regionaliseerumine **138**

4.5. Rahvusvaheline julgeolek **144**

4.6. Rahvusvahelised organisatsioonid **150**

4.7. Rahvusvaheline kaubandus **158**

4.8. Rahvusvaheline konflikt ja selle lahendamine **164**

4.9. Maailma areng **172**

4.10. Arengukoostöö ja humanitaarabi **180**

4.11. Ülemaailmsed keskkonnaprobleemid **186**

4.12. Piirideülene kuritegevus **192**

4.13. Inimõigused ja rahvusvaheline poliitika **198**

4.14. Rahvusvaheline õigus **206**

4.15. Rahvusvaheline humanitaarõigus **214**

4.16. Rahvusvaheline kriminaalõigus **222**

Mõistesõnastik **228**